

מסורת הש"ס

- (א) (רש"י"ג, ט) יצומת קו. (המפתח) יצומת פ"ח"ט;
- (ב) [לעיל מו:] קדושין ט"ז;
- (ג) [לעיל נא:] יצומת יט"ו ק';
- (ד) [לעיל נב, ג, ה] (דף עג"ג);
- (ה) [לעיל עג, א] (ו' ויבטין);
- (ו) [לעיל עג, ה] (ו' ומאן דגרסי);
- (ז) [לעיל עג, ח] (ו' ומאן דגרסי);
- (ח) [לעיל עג, ט] (ו' ומאן דגרסי);

תורה אור השלם

- 1. וְשָׂבַב אִישׁ אֶת־הָאֵלֶּה שִׁבְבוּ וְרַע וְנִעְלָם מִעֵינַי אִשְׁתָּהּ וְאִתְּרָהּ וְאִתְּרָהּ לֹא נִמְצְאוּ וְאִתְּרָהּ לֹא נִמְצְאוּ וְאִתְּרָהּ לֹא נִמְצְאוּ

דברב ר"י ג

מוסף רש"י

חלוץ לה על מנת שתתן לך מאתיים זוז. ואש"י ללא יחזל אלא חליצתה כשירה; כדמפשה דכל תנאי מבני גד וזני ראוין גמריין. מפנה שאפשר להשתט' וצ"ל לעשות) על ידי שליח, עשה משה את ידוע שליח למת לבטח את ארץ הנגלה, היו תנאים מנאים, וכל תנאי ללא תנאי. און לעשות על ידי שליח, בן חליצה, און תנאי מושלם, וזו עממל של דבר (יבמות 107). והיא לא נתפשטה היא דבי לא נהנה אסורה לגמלה (נדה נב, וכו"ט). והוא מיעוט, והיא וכל שאשה סתמה שקידושה גמורין היא דבי לא נהנה אסורה לגמלה (נדה נב, וכו"ט). ריש יבמות ק' ועל ר"א, ריש לך אחרת שאף על פי שלא נתפשטה מותרת. שפילו ומה שלם זלום זלום מותרת לגמלה ובעל (נדה נב, וכו"ט). ויבמות שם ועל ידועי טעות. על תנאי ולא נתקיים המלא, אם ויזמה תחמו מותרת לו, לפי שאינה חשומה אלא פניה בעלמה היא (ע"ל ע"ג). כגון על מנת שאין און והיו הוא יזמה, וטון קטנה שאין מעשה כלום ואמה מני און בינה לקדשה (נדה נב, ב).

משום רבי אליעזר אמרו חולצת ולא מתייבמת. אף בשהחזירה כשהיא גדולה פליג ואף במגרש גדולה והחזירה וטעמיה משום דגזור זה משום יתומה בחיי האב: והא הכא. גבי החזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו: דטעות אשה אחת היא. טעות קידושי קטנה: אלא כי בעל משגלה לשם קדושין צלוקס"ד הוא הדין לטעות נדרים: וה"ג הפס היינו טעמא אדם יודע שאין קדושי קטנה כלום אצל קדשה על תנאי ובעל דעתיה אהנהא. ולא גרסינן דהא קמיפליגי דהא ר' אליעזר במגרש את הגדולה נמי אמר דכי החזירה אסורה לייבם דטעמא לאו משום קדושי טעות הוא. ומאן דגרסינן לה מפנה דהא משום ר' אליעזר אמרו דכרימתא אהחזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו הוא דפליגי ולית ליה לתנא דכרימתא אליבא דר' אליעזר הא לתנא דמתניתין דיבמות (קט). דאמר דבמגרש גדולה והחזירה נמי אסר רבי אליעזר: אסמך נמי. כרבה דאמר בטעות אשה אחת גרדתא און כריכה הימנו גט: שנסחין הוא. לחליצה: ע"מ שסתן ו'. ואע"ג דלא יחיה כשרה: שפיר קאמר. בתמיה. דטעמא דהכא לאו משום דחליצה לתנאי הוא אלא משום מהימן קאמרינן מתנאי בני גד וזני ראוין. דלא יעברו ונתתם וחס לא יעברו ונאחזו בתוככם (במדבר נב): דאפשר לקיומיה. למעשה של תנאי דהיינו ונתתם: על ידי שליח. כי התם שהיו משה ויהושה למה להם את הארץ שהיה שלוחו של משה ונתנה להם אצל חליצה אי אפשר לקיומיה על ידי שליח און יכול לומר לשלוחו אם תתן לך פלוני מתאיס וזו חלוץ לה הלכך לאו תנאי הוא לזבל החליצה: והא ביאה. הזעל לשם קדושין: וקא הוי תנאי סנהא. כדאמרינן לעיל(ה) הריני זועליך על מנת כו': דאיתקוש הוי. והיתה לאיש אחר (דברים נד) כל היות קידושין משמע כסף וטער ויצאה כי היכי דמהני תנאי קידושי כסף וטער דאפשר לקיומיה על ידי שליח מהני נמי בזיאה: צלמה. שמחל לה מלוה שחייבת לו ואמרינן בקידושין (דף 1) חליצה מקודשת דמשום דמעשה שלוחות ניתנה להוצאה וזכרונה קיימת והשתא לא מידי היכי לה: אריכה הימנו גט. ואפילו הטעמו צמנאי דאין אדם עושה בעילתו וזוה"ט: רבי אמר פליג אדרכי אלעזר ואמר המקדש בפחות משה

פרוטא ובעל הוא דלריכה גט אצל ובעל אינה לריכה הימנו גט. מאי טעמא דהא הוא דלא טעי בהיות סבור שפחות משה פרוטה יהיו קידושין הלכך גמר ובעל לשם קידושין: אצל דהא טעי. כסבור יודעת היא שאין עליה נדרים לך היא נשאת וכו' בעיל אדעתא דקידושי קמאי זעיל ולא לשם קידושין. צמלוה לאו הכל בקיאין צלכות קידושין: הלכה

אלעזר דברי הכל לריכה גט דדברי הכל משמע דליכא מאן דפליג דכי תנאי פריך משום ידיע דכיי דמסכרת עגמו היה רבה אומר כן ולא מקבלה אצל הכא רבי אלעזר אומר כן מקבלה דבעל מודה שמואל וסבירא ליה לרבי ושמאל כנאון דאמר קנו ואפילו למאן דאמר לא סבר כרבי דדוקא צעלו קנו משום דאין אדם עושה בעילתו וזוה"ט אין אשה נשאת וכו' בעיל אדעתא דקידושי קמאי הלכה

אלעזר דברי הכל לריכה גט דדברי הכל משמע דליכא מאן דפליג דכי תנאי פריך משום ידיע דכיי דמסכרת עגמו היה רבה אומר כן ולא מקבלה אצל הכא רבי אלעזר אומר כן מקבלה דבעל מודה שמואל וסבירא ליה לרבי ושמאל כנאון דאמר קנו ואפילו למאן דאמר לא סבר כרבי דדוקא צעלו קנו משום דאין אדם עושה בעילתו וזוה"ט אין אשה נשאת וכו' בעיל אדעתא דקידושי קמאי הלכה

אלעזר דברי הכל לריכה גט דדברי הכל משמע דליכא מאן דפליג דכי תנאי פריך משום ידיע דכיי דמסכרת עגמו היה רבה אומר כן ולא מקבלה אצל הכא רבי אלעזר אומר כן מקבלה דבעל מודה שמואל וסבירא ליה לרבי ושמאל כנאון דאמר קנו ואפילו למאן דאמר לא סבר כרבי דדוקא צעלו קנו משום דאין אדם עושה בעילתו וזוה"ט אין אשה נשאת וכו' בעיל אדעתא דקידושי קמאי הלכה

המדיר פרק שביעי כתובות

עד.

עין משפט
נר מצוה

לה א מיי פ"ד מהל'
יצום הלי טו סגמ
עשין כז טו"ט"ע אה"ע סי'
קטמ סתי' מד:
לו ב מיי ש"ס ה"ל נד
טו"ט"ע ש"ס ט"י:
לו ג מיי פ"ז מהל'
אשוח ה"ל כג סגמ
עשין מה טו"ט"ע ש"ס סי'
כח ט"ע טו:
לה ד מיי וסמג ש"ס
טו"ט"ע ש"ס ה"ל נה
ט"ע לה:
ל"ב ה"ל מיי וסמג ש"ס
טו"ט"ע ש"ס ה"ל נה
סתי' ט וסמג ט"ע טו
כה"ג:

אלמא ביון דעבד מעשה אחולי אהליה בו. תימה לר"י דמאי קס"ד להאי מקשה וכי ק"ד שלם יועיל שום תנאי לזבל שום מכר וקנין וי"ל דס"ד שרין להזכיר תנאי בשעת גמר הקנין או המכר: תנאי דאפשר לקיומיה ע"י שליח בו. וא"ת ומה סבירא יש כאן

ללא גמרינן מהתם אלא לענין מה שחש סבירא דלא לא יליפינן מהתם דלא מהני תנאי אלא צנתיתא קרקע וי"ל דהיינו טעמא דהואיל והמעשה כל כך צידו שיכול לקיימו ע"י שליח סבירא הוא שיהא כמו כן צידו לשוויי ציה תנאה אצל חליצה שאין צידו לקיימה ע"י שליח לא הוי צידו נמי למימרי ציה תנאה ואפילו לא יתקיים התנאי יהיה הנעשה קיים ומשום הך סבירא מודו כ"ע דצעין שאפשר לקיימו ע"י שליח דומיא דבני גד וזני ראוין אצל לענין תנאי כפול ולענין תנאי ומעשה צב' דברים משמע צמי שחזרו (גיטין עה). דדוקא רבי מאיר אית ליה ולא צעין דלענין זה אין סבירא כל כך ללמוד משם להכי פליגי עליה ושתא משמע דאין תנאי צחליצה לכולי עלמא וכן צפרק מזות חליצה (יצמות קו). וקשה דצפרק רבן גמליאל (שם נג. וס) מסיק דציעא לכ"ע יש תנאי צחליצה וזוה"ט תימה דפליגי רבינא אכולה תלמודא דפשיטא לן דאין תנאי צחליצה ואומר רבינו תם ורבינו יצחק דהא דמסיק רבינא רבינא הסט דלכ"ע יש תנאי צחליצה לאו לומר שלא תהא מותרת לשוק בהך חליצה דודאי מותרת לשוק לכ"ע אלא לומר דלהכי אהני תנאה דלכתי איכלא עלה זיקת יצמין לענין דכי אמר לה המקדשי לי זיקת יצמין דלריכה גט מדרבנן ללא חתי חליצה כיון דהוא על תנאי ומפקע זיקה לגמרי וכן קריין לחלק לרב אשי דאמר הסט דכ"ע חליצה פסולה אינה פוטרת וצמנאי דהתם קמני צהדיח דפוטרת דקמני דנתן גט וחלץ און אחר חליצה כלום אלא מתנאי איירי לענין להמירה לשוק ורב אשי מיירי לענין זיקת יצמין כדפרישית ועוד אי להמירה לשוק איירי נמי הסט אדמיפליגי רבי ורבנן צהחולץ ליצמיתו וקידשה לשם יצמות אי לריכה גט ליפלגו צלהמירה לשוק הואיל ותלי נמי צהכי:

המקדש במרהו. פי' קונטר' שמחל לה המלוה שהיתה חייבת לו ולפירושו קריין לחלק בין מקדש צמחילת מלוה למקדש צנהחל מוחילת מלוה דמקדשת כדאמרינן צפ"ק דקדושין (דף 1) ולרבינו יצחק און נראה דשמח און לחלק והכא יש לפרש דמיירי כגון דאמר לה התקדשי לי צמעות מלוה שאת חייבת לי דהתם ודאי אינה מקדושת: דברוי הכא צריכה הימנו גט. ולא פליגי רב ושמואל אלא צכנסה ולא בעל ופליג אדאצ"י אע"ג דגבי קטנה שלא מיאנה קאמר שמואל (ה) דאינה לריכה גט ממנו הסט ליכא צעילת וזוה"ט אפילו לא יבעל לשם קידושין דהא איכא קידושין דרבנן ואם תאמר והא פליגי רבי ורבנן צעלו צעלו און קנו אי לא קנו צפחות משה פרוטה אי"כ היכי קאמר רבי והיא לא נתפשטה אסורה הא נתפשטה מותרת ויש לך אחרת שאף על פי שלא נתפשטה מותרת ואיזו זו שקידושה קידושי טעות שאפילו בנה מורכב על כתיפה ממאנת

תוספות ר"ד

אי"כ כהנא משמיה דעולא המקדש על תנאי ובעל צריכה גט ממנו פי' שמחל תנאו אשכיל שאין אדם עושה בעילתו בעילת וזוה"ט ולאפוקי מהאי תנא דאר"י אמר שמואל משום ר"י והיא לא נתפשטה אסורה הא נתפשטה מותרת ויש לך אחרת שאע"פ שלא נתפשטה מותרת ואיזו זו שקידושה קידושי טעות וקשה דצפרק רבן גמליאל (שם נג. וס) מסיק דציעא לכ"ע יש תנאי צחליצה וזוה"ט תימה דפליגי רבינא אכולה תלמודא דפשיטא לן דאין תנאי צחליצה ואומר רבינו תם ורבינו יצחק דהא דמסיק רבינא רבינא הסט דלכ"ע יש תנאי צחליצה לאו לומר שלא תהא מותרת לשוק בהך חליצה דודאי מותרת לשוק לכ"ע אלא לומר דלהכי אהני תנאה דלכתי איכלא עלה זיקת יצמין לענין דכי אמר לה המקדשי לי זיקת יצמין דלריכה גט מדרבנן ללא חתי חליצה כיון דהוא על תנאי ומפקע זיקה לגמרי וכן קריין לחלק לרב אשי דאמר הסט דכ"ע חליצה פסולה אינה פוטרת וצמנאי דהתם קמני צהדיח דפוטרת דקמני דנתן גט וחלץ און אחר חליצה כלום אלא מתנאי איירי לענין להמירה לשוק ורב אשי מיירי לענין זיקת יצמין כדפרישית ועוד אי להמירה לשוק איירי נמי הסט אדמיפליגי רבי ורבנן צהחולץ ליצמיתו וקידשה לשם יצמות אי לריכה גט ליפלגו צלהמירה לשוק הואיל ותלי נמי צהכי: